

**A sajt?
Az sajt.**

A Tej Terméktanács Kiemelt Pártoló Tagjai:

TEJ SZAKMAKÖZI SZERVEZET ÉS TERMÉKTANÁCS

1115 Budapest,
Bartók Béla út 152/c.

Telefon:
+36-1-203-1450

tejtermek@tejtermek.hu
www.tejtermek.hu

Szervezeti hírek	3. oldal
CHEP Magyarország Kft. –TT közös sajtóközlemény	3. oldal
Szakmaközi szervezeti ellenőrzés	3. oldal
Megismételt küldöttválasztó regionális taggyűlések	4. oldal
Közösségi marketing	4. oldal
Rögös túró pályázat	4. oldal
Rögös túró piackutatás	4. oldal
Iskolai edukációs roadshow	5. oldal
Sajtóközlemény – Kiterjesztés meghosszabbítása	5. oldal
XII. Tejágazati Konferencia	6. oldal
Közösségi média	6. oldal
Tejpiaci információk	7–13. oldal
Áralakulás	7. oldal
Termelés, felvásárlás	9. oldal
Kereskedelem	10. oldal
Termelési alapok	13. oldal
Ágazati hírek	14. oldal
EU tejpiaci helyzet	14. oldal
Iskolatej program	15. oldal
Feldolgozó üzemek komplex fejlesztésének támogatása	15. oldal
Elektronikus gazdálkodási napló	16. oldal
Országos kényelv-betegség vizsgálat	16. oldal
Víz Keretirányelv	17. oldal
Magyar Innovációs Nagydíj	17. oldal
Agrárszektor 2023	18. oldal
NAK Podcast	18. oldal
Jogszabályok	19. oldal
Hazai jogszabályok	19. oldal
Közlemények	20. oldal
EU jogszabályok	21. oldal
Pályázatok	21. oldal
Kiemelt Pártoló Tagok	23. oldal
Kereskedelmi és Hitelbank Zrt.	23. oldal
Vitafort Zrt.	24. oldal

CHEP MAGYARORSZÁG KFT. - TT KÖZÖS SAJTÓKÖZLEMÉNY

Budapest, 2023. december 20. – Együttműködési megállapodást kötött a Chep Magyarország Kft. és a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács.

Az együttműködés célja a magyar tejtermelés, tejipar és kiskereskedelem fenntarthatósági és üzleti kihívásainak feltérképezése, fenntarthatósági szempontok érvényesítése, a körforgásos gazdaságra vonatkozó ajánlások megfogalmazása, a szürkegazdaság visszaszorítása, a tejipari szereplők közötti raklap veszteségek csökkentése.

„Nagy várakozásokkal tekintek a Tej Terméktanácssal való együttműködés elé. Cégünk, mint a raklappiac szakértője, képes a tejágazat szereplőivel együtt egy fenntartható rendszert javasolni. A közösen vezetett kutatás az egyik legfontosabb terület a ránk váró munkában. Megérteni a gyártók és kereskedők aktuális kihívásait, segíteni rávilágítani a megoldási lehetőségekre, ez az, ami nagy újdonság lesz. Hogyan csökkentjük a raklapvesztést, a hulladék mennyiségét és a szállítási költséget, így a CO2 kibocsátást is. Egyedülálló szakmai tudással rendelkezik a Tej Terméktanács, így meg vagyok győződve, hogy minden szereplőnek élhető ajánlásokat tudunk majd adni” – mondta Barla-Szabóné Illés Nóra, a Chep Magyarország Kft. ügyvezető igazgatója.

Harcz Zoltán, a Tej Terméktanács ügyvezető igazgatója hozzátette, hogy „a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács célja a magyar tejágazat fejlődése, a magyar tejipari szereplők eredményes működése, a tejtermelésből és tejfeldolgozásból élő valamennyi gazdálkodó és munkavállaló érdekeinek védelme, valamint a magyar fogyasztók hosszútávon is megfizethető és folyamatosan magas minőségű tejjel és tejtermékkel történő ellátása.

A Tej Terméktanács tagjai sorába felvehet olyan tagokat, akik tevékenysége nem, vagy csak közvetve köthető a tej termékpályához, de segíteni kívánja a Tej Terméktanács által kitűzött célok elérését, illetve szimpatizál a Tej Terméktanács által folytatott tevékenységgel.”

A Chep Magyarország Kft. a Tej Terméktanács pártoló tagjává vált.

Az együttműködés keretében a felek részt vesznek egymás tejágazati és fenntarthatósági rendezvényein, a Chep Magyarország Kft. megjelenik a Tejipari Hírlapban, a tejágazatról (tejpiac, kihívások, feldolgozó kapacitások, import/export volumenek, piaci tendenciák, potenciális kockázatok), illetve a Terméktanács tagsági körében a raklap használatról, a raklap elszámolással kapcsolatos jelenlegi gyakorlatról, a problémákról és veszteségekről szóló tanulmányokat terveznek az együttműködő felek.

SZAKMAKÖZI SZERVEZETI ELLENŐRZÉS

Az Agrárminisztérium az elmúlt év végén ismét megtartotta éves helyszíni szemléjét a Terméktanácsnál.

A szaktárca vizsgálata minden évben arra terjed ki, hogy a Terméktanács elismert szakmaközi szervezetként történő működése (reprezentativitás, tagnyilvántartás, pénzügyi nyilvántartás stb.) megfelel-e a vonatkozó jogszabályokban előírt feltételeknek. A vizsgálatról minden esetben jegyzőkönyv készül.

Az Agrárminisztérium munkatársai a helyszíni szemle során ezúttal is megállapították, hogy a Terméktanács szakmaközi szervezetként történő működése teljes mértékben megfelel a jogszabályi előírásokban foglaltaknak.

MEGISMÉTELT KÜLDÖTTVÁLASZTÓ REGIONÁLIS TAGGYŰLÉSEK

2023. augusztus-szeptember hónapokban lezajlottak a Tej Terméktanács három évenként esedékes tisztújító választásai. A termelői küldöttek megválasztására a hat vidéki régióban került sor.

Az Észak- és Közép-magyarországi régió küldötteinek megválasztása során a Pest vármegyében megválasztható 2 küldötti hely egyike – szavazategyenlőség, majd megismételt sikertelen újraszavazást követően – betöltetlen maradt. A Nyugat-dunántúli régióban ugyan sikeresen lezajlott a választás, mind a 4 küldötti pozíció betöltésre került, azonban a választást követően a Vas vármegyei delegálti pozíció megüresedett, így jelenleg az a hely is betöltetlen.

A Tej Terméktanács Alapszabálya értelmében a küldöttválasztó taggyűlés újbóli összehívásáról az Elnökség dönt. A testület az októberi ülésén ezen döntését meghozta, amelynek értelmében 2024. március 31-ig lebonyolításra kerül mindkét régió esetében az újráválasztás, előreláthatólag március hónapban.

Előzetes tervek szerint az Észak- és Közép-magyarországi régió taggyűlésének helyszíne ezúttal a Tej Terméktanács irodája lesz, míg a Nyugat-dunántúli régió választását a megszokott helyen, Mihályiban tartjuk majd. A meghívók mindkét régió tagjai részére postai és elektronikus úton is megküldésre kerülnek majd, szíves részvételükre számítunk.

RÖGÖS TÚRÓ PÁLYÁZAT

A Titkárság 2023. december 31-i zárónappal befejezte a Tej Terméktanács „Minőségrendszerekhez kapcsolódó előállítói, termelői csoportosulások tájékoztatási és promóciós tevékenysége” című (VP3-3.2.1-21 kódszámú) felhívás alapján benyújtott kétéves, bruttó 330 millió forint összköltségvetésű, 70%-os vissza nem térítendő támogatásban részesült pályázatának végrehajtását.

A pályázatban vállalt valamennyi programelem maradéktalanul megvalósult.

A pályázat mérőföldköveinek zárását követően a Titkárság benyújtotta az Államkincstár részére a megvalósított programelemekről készített szakmai beszámolót, továbbá az ehhez kapcsolódó kifizetési kérelmeket. 2023. novemberéig az 1-3. mérőföldkövekhez tartozó kifizetési kérelmek alapján 204 millió forint támogatás került kifizetésre. A negyedik, egyben utolsó kifizetési kérelem támogatási összege ≈ 20 millió forint. A támogatás – az záró beszámoló és kifizetési kérelem elfogadását követően – várhatóan 2024 júniusában kerül kifizetésre.

A Terméktanács pályázata az ismeret-terjesztést, a Rögös túró iránti fogyasztói érdeklődés erősítését, az e tejtermékek iránti kereslet bővülését, az értékesítésre kerülő mennyiség növekedését, valamint a minőségrendszerben részt vevő tagok számának növekedését szolgálta. A kétéves projekt célja volt elősegíteni, hogy a fogyasztók ne csupán felismerjék, de tudatosan keressék és minél változatosabban használják fel a Rögös túró.

RÖGÖS TÚRÓ – PIACKUTATÁS

A Tej Terméktanács 2022 őszén piackutatást végzett, hogy megismerje a magyar lakosság Rögös túró fogyasztási szokásait, vizsgálja a termék ismertségét, megismerje a vásárlási/fogyasztási motivációkat, felmérje a Hagyományos Különleges Termék (HKT) védjegy ismertségét, továbbá a 2022 januárjában indított promóciós kampány hatékonyságát és az emberek véleményét az alkalmazott kommunikációs elemekkel kapcsolatban. A Rögös túró, kétéves promóciós pályázat végrehajtása 2023. december 31-én befejeződött. A kampány sikerességének és elért eredményeinek mérése érdekében a piackutatást a Terméktanács megismételte.

ISKOLAI EDUKÁCIÓS ROADSHOW

A Tej Terméktanács a 2023 tavaszi kitelepülések pozitív visszajelzéseit követően 2023 őszén ismét elindította iskolai edukációs kiállítás-sorozatát. 2023. szeptember 18 – december 15. között összesen 59 oktatási napon tartottunk rendhagyó osztályfőnöki órákat általános iskolások és pedagógusaik részére a tej és tejtermékek pozitív élettani hatásairól.

A program során az előző évekhez hasonlóan, általános iskolákat látogattunk meg, ahol jellemzően alsó tagozatos gyermekek részére megtartott osztályfőnöki órák keretében, dietetikus bevonásával, valamint élményállomások kialakításával népszerűsítettük a tej és tejtermék fogyasztást. Egy oktatási napon átlagosan 6-7 óra került megtartásra. Az óra során a gyerekeknek lehetőséget biztosítottunk interaktív, látványos élményparkunk kipróbálására, valamint dietetikusunk segítségével edukációra épülő, izgalmas és érdekes játékokkal tettük még élvezetesebbé a tanulást.

A programmal 2023. évben összesen 77 iskolát látogattunk meg, 101 oktatási napon összesen 610 rendhagyó osztályfőnöki órát tartottunk. A programot 2023. évben 15 ezer gyermek tekintette meg.

SAJTÓKÖZLEMÉNY – KITERJESZTÉS MEGHOSSZABBÍTÁSA

A Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács közleménye a szakmaközi szervezetnél működő Közösségi Marketing Alapba történő befizetésről szóló piacszerkezési intézkedés ismételt kiterjesztéséről.

A Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács üdvözlí, hogy az Agrárminiszter az immár 9 éve működtetett Közösségi Marketing Alapjának fenntartási kötelezettségét újabb három évre, 2026. december 31-ig kiterjesztette a nem Tej Terméktanács tag tejpiaci szereplőkre is. 2026. december 31-ig tehát a jelenleg nem szakmaközi szervezeti tagokra is pontosan ugyanolyan pénzügyi hozzájárulási feltételek vonatkoznak a Közösségi Marketing Alapot illetően, mint a szakmaközi szervezeti tag feldolgozókra és kereskedőkre:

- a Magyarország területén működő tejfeldolgozó, valamint nagykereskedelemmel vagy kiskereskedelemmel foglalkozó tejágazati szereplő köteles marketing hozzájárulást fizetni a szakmaközi szervezetünk által működtetett Közösségi Marketing Alapba,
- a marketing hozzájárulás mértéke a befizető tej és tejtermék forgalmazásából származó, tárgyévét megelőző naptári évben keletkezett nettó árbevételének fél ezreléke,
- a marketing hozzájárulás megfizetése helyett a szakmaközi szervezet védjegycsaládjának jogszerű használata (és a védjegyhasználati díj megfizetése) is választható.

Az agrárminiszter 153/2023. (XII. 21.) AM rendelete értelmében a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács továbbra is egy ún. Közösségi Marketing Alapot működtet, amelynek célja a fogyasztók több, gyakoribb és tudatosabb tej és tejtermék fogyasztásra való ösztönzése, a gyermekek, a fiatalok tej és tejtermék fogyasztásra motiváló nevelésének támogatása, segítségnyújtás az egészségtudatos táplálkozás kialakításában a tej és tejtermékek fogyasztásának megszerettetésével, valamint a tejtermékek sokféleségének és egészséges táplálkozásban betöltött szerepének bemutatásával. A Közösségi Marketing Alapból kizárólag egységesen valamennyi tej és tejtermék nem márká specifikus közösségi marketingje finanszírozható.

A Közösségi Marketing Alapba történő befizetéssel kapcsolatos bővebb információ és a további tudnivalók a www.tejtermek.hu és a www.tejsziv.hu oldalon kerülnek elhelyezésre.

Mivel a tejpiaci kérdések legnagyobb részében egyértelmű a piaci szereplők – tejtermelők, feldolgozók, kereskedők, fogyasztók – érdekközössége, a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács továbbra is tagjai közé vár mindenkit, aki egyetért célkitűzéseivel, szeretne részt venni munkájában és elfogadja a tagsággal járó feltételeket, továbbá érdekében áll a tejágazat fejlődése, az ágazatban élők boldogulása.

XII. TEJÁGAZATI KONFERENCIA

Az elmúlt években bevált gyakorlat szerint az idei, XII. Tejágazati Konferenciát is az online térben tartotta meg december 5-én a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács. Az előadások a jelen legfontosabb gazdasági kérdéseire, kihívásaira fókuszáltak. A rendezvény programját úgy kívántuk összeállítani, hogy választ kaphassunk napjaink legfontosabb gazdasági kérdéseire, kihívásaira.

A Közös Agrárpolitika 2023–2027-es időszakában számos új előírással, gyakorlattal és támogatási lehetőséggel kell megismerkedni. Az előadásokból megtudhattuk, hogy mik a magyar tejgazdaság kilátásai és lehetőségei az Unió Közös Agrárpolitika keretei közt. Papp Zsolt György, helyettes államtitkár úr, illetve Virátius Csaba osztályvezető úr előadásai az I. és a II. pilléres támogatási lehetőségekre koncentrálnak.

Augusztus 23-ától dr. Nemes Imre tölti be az elnöki tiszteket a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) élén. dr. Nemes Imre személyében olyan szakember lépett a Nébih élére, aki ismeri az élelmiszerlánc köreinek igényeit. Egykori Nébih elnökhelyettesi feladatkörének köszönhetően a hivatal működése és értékrendje sem ismeretlen számára. Elnök úr bemutatta a hivatallal kapcsolatos elképzeléseit, majd kitért a tejvertikum kapcsán végzett feladatokra és tapasztalatokra is.

Kiemelt pártoló tagunktól tájékoztatást kaptunk a gazdasági kilátásokról, az agrárium banki finanszírozásáról és a karbonlábnyom mezőgazdasági mérésnek lehetőségeiről, továbbá a konferencián sor került egy kerekasztal beszélgetésre is az ellátási lánc tagjai között. A beszélgetés témája a tejipari szereplők közötti raklap veszteségek csökkentése és fenntarthatósági szempontok érvényesítése volt.

A konferencia az alábbi linken visszaneézhető: <https://tejagazatikonferencia.rentit.hu>

(Jobb oldalon a MENU ikon megnyitását követően a „Konferencia visszanezés” lehetőségre kattintva.)

KÖZÖSSÉGI MÉDIA

A Tejszív és a Rögös túró kampány kommunikációja a közösségi média oldalakon folyamatosan és aktívan zajlik. A receptek és tájékoztató információk mellett nyereményjátékok, valamint az egészséges életmóddal kapcsolatos információk kerülnek bemutatásra.

A Tejszív facebook oldalát www.facebook.com/tejsziv 38 ezer, Instagram oldalát www.instagram.com/tejsziv pedig közel 2 ezer fő követi.

A Rögös túró facebook oldalát www.facebook.com/rogosturo.hu 21 ezer, Instagram oldalát www.instagram.com/rogosturo pedig 3 ezer fő követi.

A tej az egyik legalapvetőbb és legősi bb élelmünk

Tartalmazza a szervezetünk számára szükséges tápanyagokat.

További tejtények ↻

TEJ

ÁRALAKULÁS

Az EU nyerstej átlagára kilenc hónap csökkenés után 2023 októberében 2%-ot meghaladó mértékben emelkedett. A javulás tartósnak bizonyul, mivel a novemberi, ugyancsak több mint 2%-os növekedést – az Európai Bizottság becslése szerint – decemberben további 1,5%-os emelkedés követett. Ezzel együtt a decemberi 46,14 eurocent/kg ár 21%-kal marad el az egy évvel korábbi árszinttől, míg az éves átlagár (46,94 eurocent/kg) 6,5%-kal alacsonyabb a 2022. évi átlagárnál.

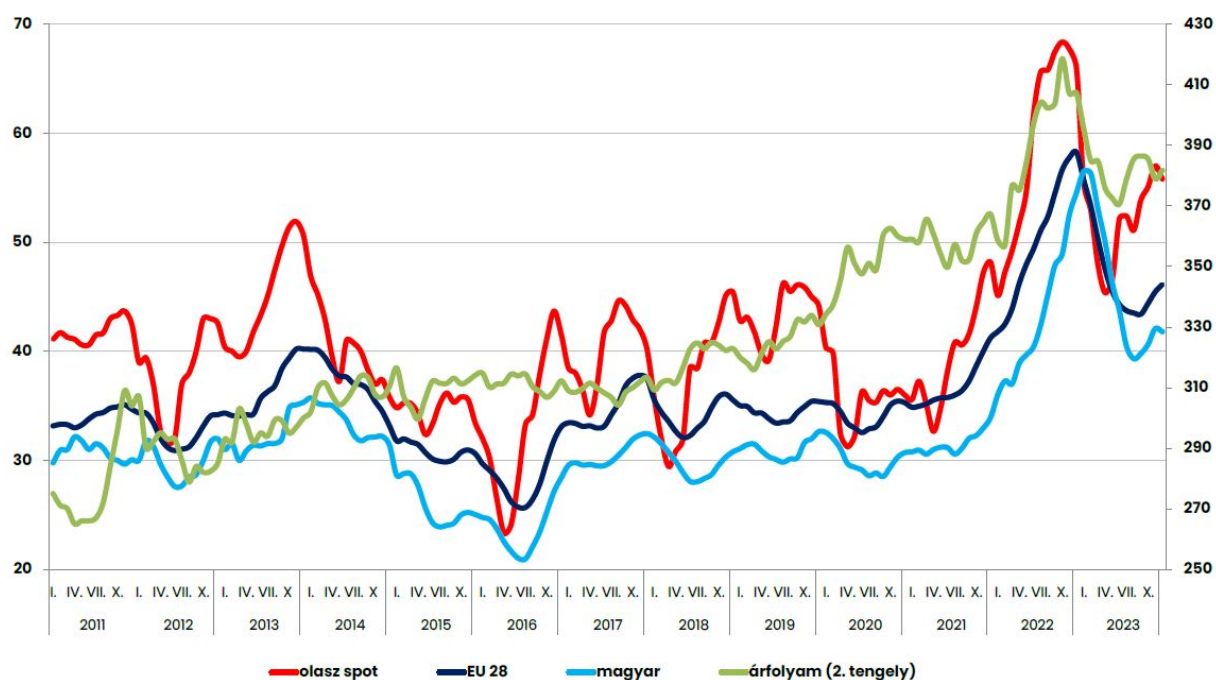
A hazai – euróban mért – átlagár alakulása az uniós trendet követve októberben 2, novemberben 3%-kal emelkedett, decemberben azonban – az árfolyam hatásnak köszönhetően – kismértékű visszaesés mutatkozik az árban.

A nyerstej olaszországi spot piaci ára októberben és novemberben az uniós trenddel megegyező mértékben emelkedett, decemberben azonban már 2%-os csökkenés tapasztalható.

A decemberi 55,83 eurocent/kg ár ezzel ugyan 21%-kal magasabb az uniós átlagárnál, az egy évvel korábbi árszintnél azonban 23%-kal alacsonyabb, az éves átlagár tekintetében pedig 12%-os az elmaradás 2023/2022 viszonylatában.

(A grafikonban szereplő adatok nem azonos beltartalomra vonatkoznak, de a tendenciák összehasonlíthatók.)

Az árak nemzetközi alakulása
(eurocent/kg, Ft/euro; MNB, MMO, CCIAA)

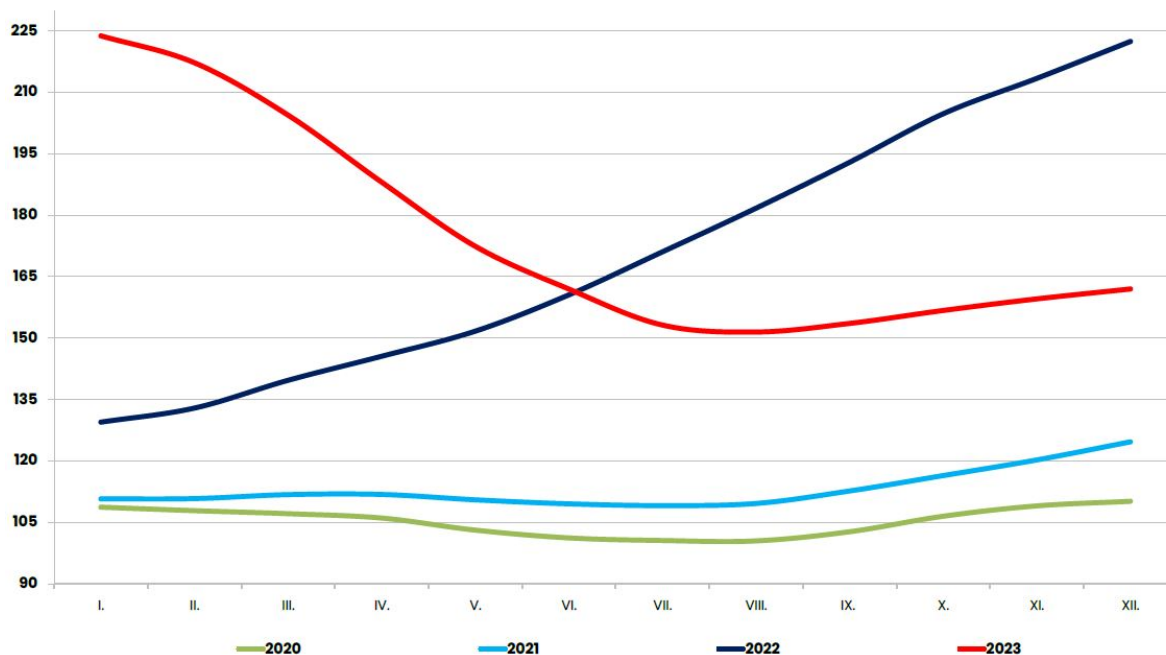
A nyerstej AKI által mért hazai felvásárlási árának 2023 februárja óta tartó csökkenése augusztusban megállt, szeptembertől mérsékelt, de folyamatos emelkedés jellemzi.

A novemberi 1,8%-os növekedést decemberben további 1,5%-os javulás követett. Az így elért 161,98 Ft/kg átlagár ugyan 22%-kal magasabb az elmúlt öt évben mért decemberi átlagárnál, az egy évvel korábbi ártól azonban 27%-kal, 60 forinttal elmarad.

Az éves átlagár 175,36 Ft/kg, amely csaknem 3%-kal meghaladja a 2022. évi átlagárát.

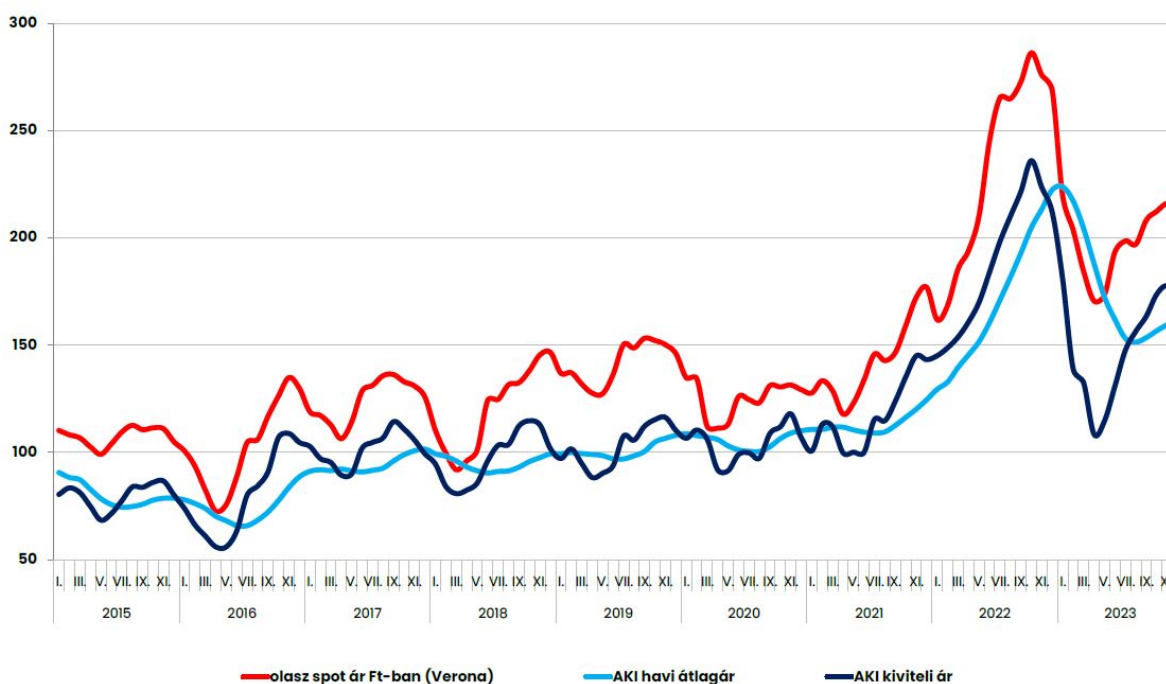

A nyerstej felvásárlási árának alakulása (Ft/kg, AKI)

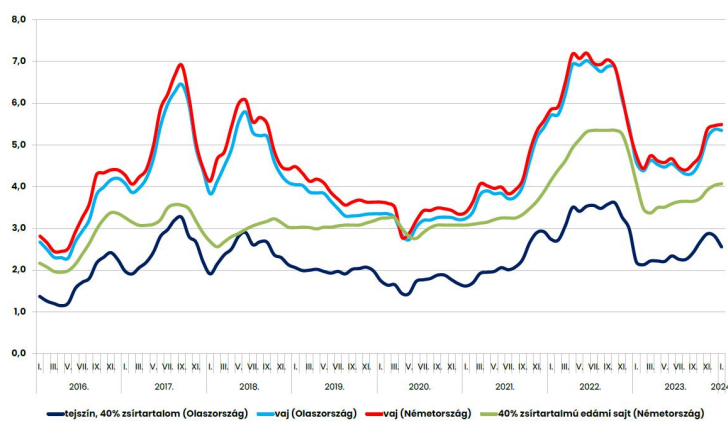
A piaci folyamatokra érzékenyebben reagáló hazai kiviteli ár 2022 novembere óta a spot árak trendjével megegyezően egyre csökkent, majd a spot árak májusi trendfordulóját is követte. Az árjavulás egészen decemberig folyamatos is volt, amikor a novemberi 2%-os mérsékelt növekedést már egy 3%-os csökkenés követett. Az így elért 172,71 Ft/kg ár még mindig jelentősen, 19%-kal elmarad az egy évvel korábbi ártól és a felvásárlási árat is már csak alig 7%-kal haladja meg. A spot piaci – forintban mért – ártól való elmaradása mindeközben 19%-os. Az éves kiviteli átlagár 149,87 Ft/kg, amely a 2022. évi átlagártól 21%-kal marad el, az éves felvásárlási átlagárnál pedig 15%-kal alacsonyabb.

A spot, a magyar felvásárlási és kiviteli ár alakulása (Ft/kg, AKI, CCIAA)

A spot piaci árak mellett az egyes tejtermékek uniós átlagárainak alakulása is hatással van a hazai piaci folyamatokra, árakra. A vizsgált tejszír alapú termékek árai a 2022. év végi, 2023. év eleji zuhanást követően javulni kezdtek, egy stabil növekvő trend azonban – a németországi sajt kivételével – nem tudott kirajzolódni az év első nyolc hónapja alatt. Szeptemberben aztán valamennyi vizsgált termék ára határozott emelkedésnek indult és a trend egészen decemberig nem szakadt meg. Habár a vaj olaszországi (+4%) és németországi (+2%) ára, valamint a németországi sajt (+3%) ára is tovább javult, az olaszországi tejszín ára decemberben már enyhe (-2%) mérséklődésnek indult. A 2024. január eleji árak alapján a tejszínnél már trendfordulóról beszélhetünk, hiszen egy hónap alatt 9%-ot csökkent az ár, miközben a többi termék ára is jellemzően stagnál, nagyobb árnövekedés nem látszik. Ezzel együtt az egy évvel korábbi árszintet vizsgálva a tejszínnél és a németországi vajnál 16, az olaszországi vajnál pedig 17%-kal magasabb a januári ár, míg a németországi sajt ára gyakorlatilag megegyezik 2024/2023 viszonylatában. Az éves átlagárak tekintetében ugyanakkor valamennyi terméknel jelentős az elmaradás: a vajnál mind az olasz, mind a német piacon 28, a tejszínnél 27 a sajtnál pedig 26%-kal csökkent az átlagár 2022. évhez viszonyítottn.

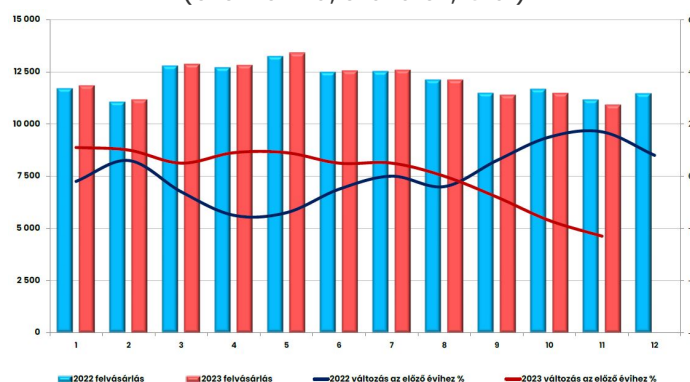
A vaj, a tejszín és a sajt Európai Unió árá
(EUR/kg, Clal)

TERMELÉS, FELVÁSÁRLÁS

Az EU-27 tejfelvásárlásának 2022 szeptembere óta tartó emelkedése 2023 augusztusában megállt, szeptembertől pedig folyamatosan az előző évi szint alatt alakul a felvásárlás. A szeptemberi 0,8%-os csökkenést követően októberben 1,7, novemberben pedig már 2,3%-kal csökkent az uniós felvásárlás 2022 azonos hónapjához mérten. Ezzel 2023 első tizenegy hónapjának összes felvásárlása már csak 0,2%-kal haladja meg a 2022. év azonos időszakában felvásárolt mennyiséget. A nagy tejtermelő országok közül Németországban (+1,7%), Hollandiában (+1,2%) és Lengyelországban (+1,6%) folytatódott a termelésnövekedés, míg Franciaországban (-2,9%), Olaszországban (-1,1%) és Írországban (-3,2%) továbbra is csökken a felvásárlás előző évhez képest.

Tejfelvásárlás az Európai Unióban
(ezer tonna, százalék; Clal)

Az AKI adatai alapján Magyarország felvásárlása 2022 áprilisától – a júliusi stagnálás kivételével – egészen 2023 októberéig folyamatosan csökkent előző év azonos hónapjához mérten. A másfél éven át tartó negatív trend 2023 októberében megállt, novemberben és decemberben pedig már egyaránt 2%-kal több nyerstej került felvásárlásra, mint egy évvel korábban.

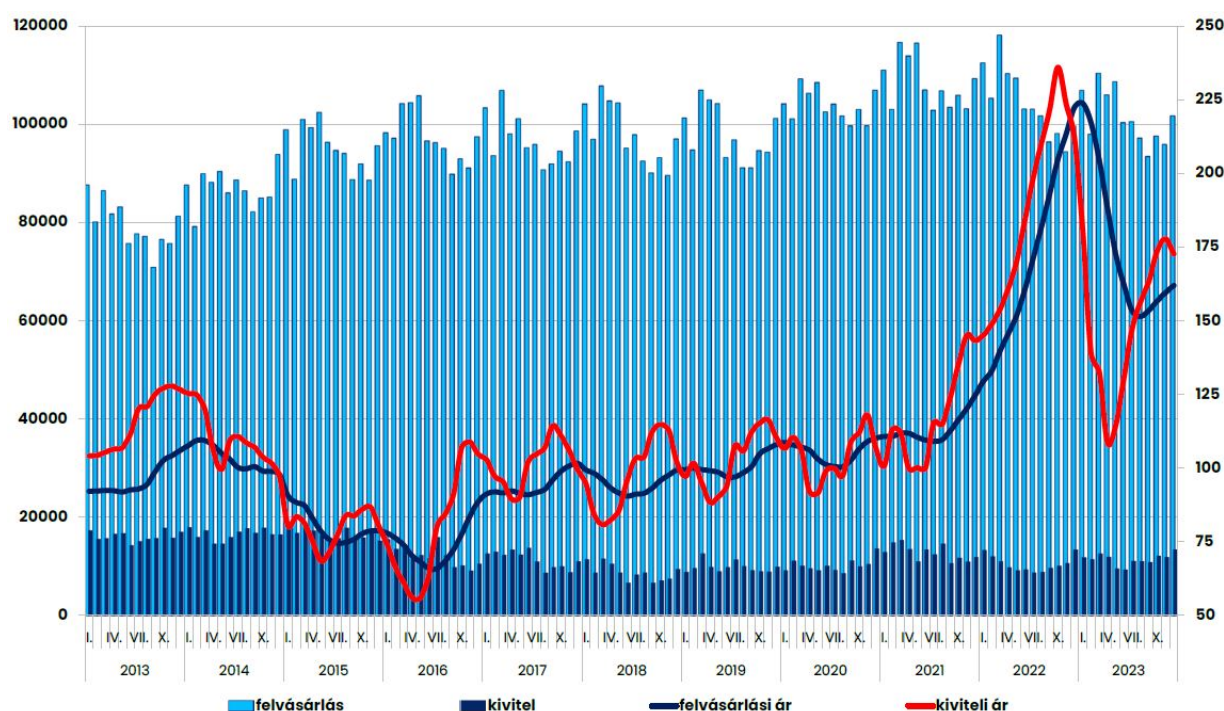
A teljes év vonatkozásában ugyanakkor összességében 3%-kal csökkent a felvásárlás 2023/2022 viszonylatában.

A nyerstej kivitel mindeközben novemberben emelkedett (+12%) előző évhez mérten, decemberben azonban már gyakorlatilag megegyezett az export mennyisége a két év tekintetében. Ezzel a 2023. évi teljes nyerstej kivitel közel 9%-kal meghaladja az előző évit. A nyerstej kiviteli arány 11%-os.

A felvásárlási ár szeptemberben megkezdődött javulása az év további hónapjaiban is folyamatos volt, míg a kiviteli ár határozott növekedése novemberben megállt és decemberben már közel 3%-kal csökkent.

Mindennek eredményeként a két ár közötti különbség csökkenni kezdett, decemberben a kiviteli ár 7%-kal haladta meg a felvásárlási árat.

A felvásárlás és a kivitel alakulása (tonna, Ft/kg; AKI)

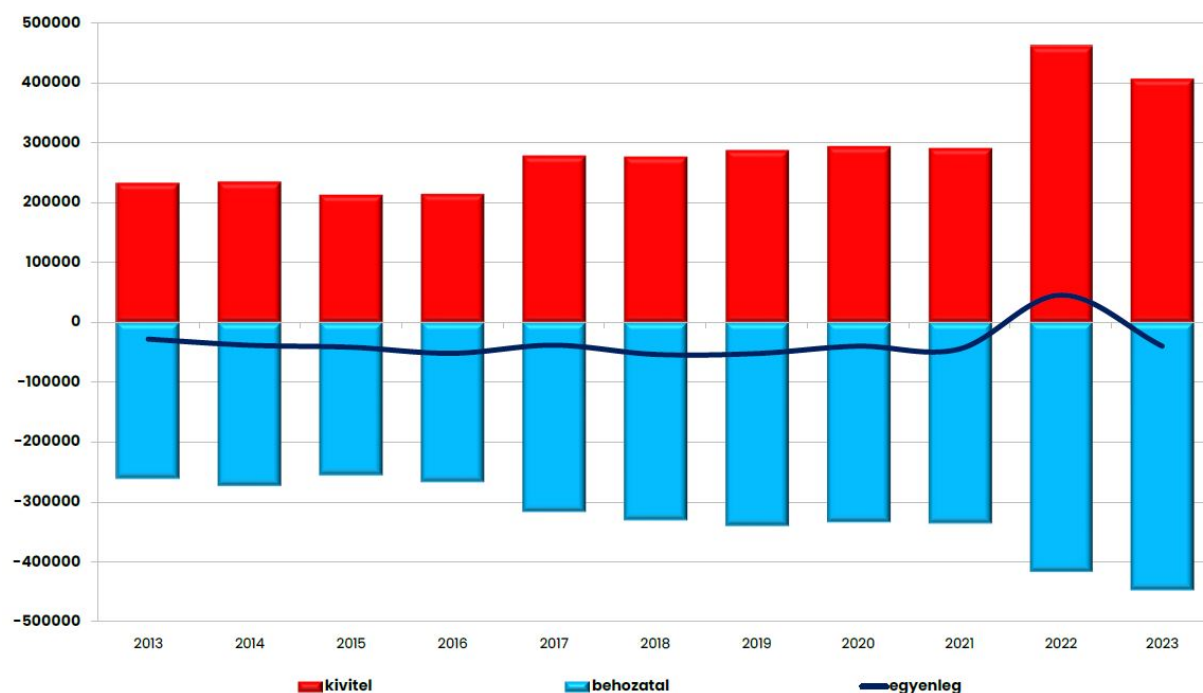
KERESKEDELEM

A tej és tejtermékek külkereskedelmében exportunk 2023 első tíz hónapjában az előző évi emelkedés után 12%-kal csökkent euróban kifejezve, míg az import 7%-kal tovább növekedett 2022. évhez mérten.

Külkereskedelmi egyenlegünk pozitív eredménye ezzel eltűnt, 2023 első tíz hónapjában csaknem 10%-kal nagyobb értékben importáltunk tejterméket, mint amennyi exportra került.

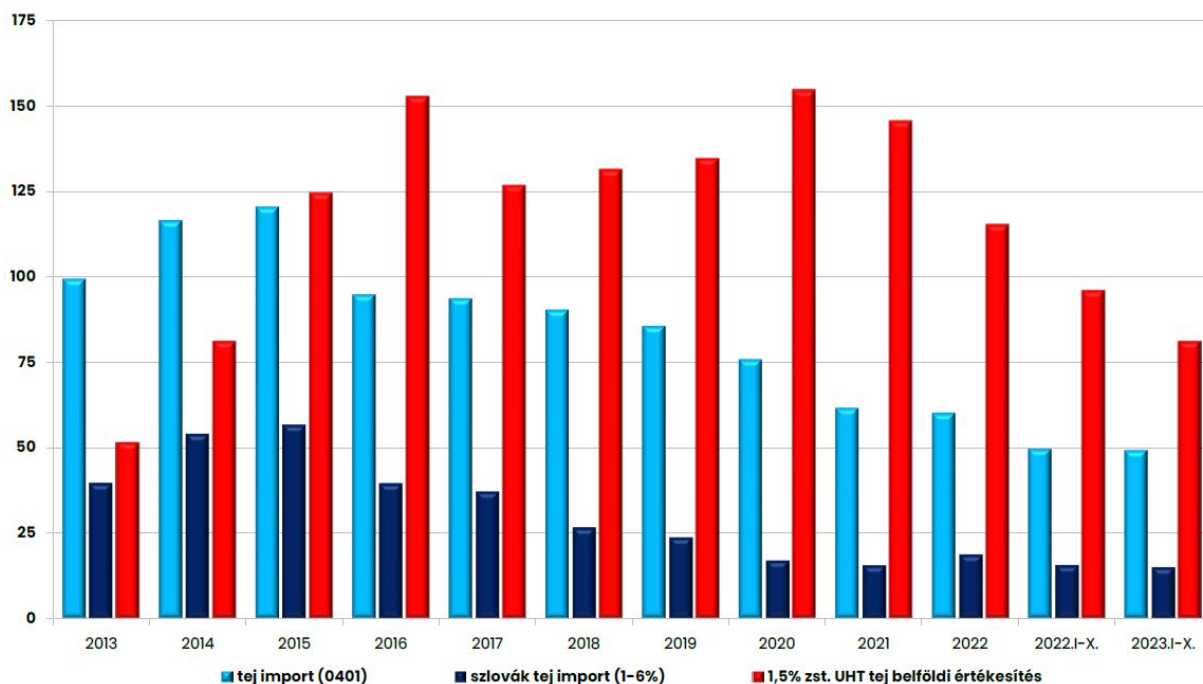

Tej és tejtermékek külkereskedelme I-X. hó (ezer euró, KSH)

A hazai folyadéktej fogyasztást vizsgálva 2023 első tíz hónapjában a fogyasztás szempontjából a korábbiakban nagy arányt képviselő 1,5% zsírtartalmú UHT tej belföldi értékesítése 16%-kal volt kevesebb, mint előző évben. A visszaesés a 2022-ben a 2,8%-os UHT tejsre bevezetett hatósági árral magyarázható, amely kategória belföldi értékesítése 22%-kal emelkedett 2023/2022 viszonylatában. Mindemellett alig 1%-os csökkenés tapasztalható 2022. évhez viszonyítottn a folyadéktej (nyers és fogyasztói) importjában is, míg a hazai tej piacon leginkább jellemző szlovák tej behozatala 4%-kal esett vissza.

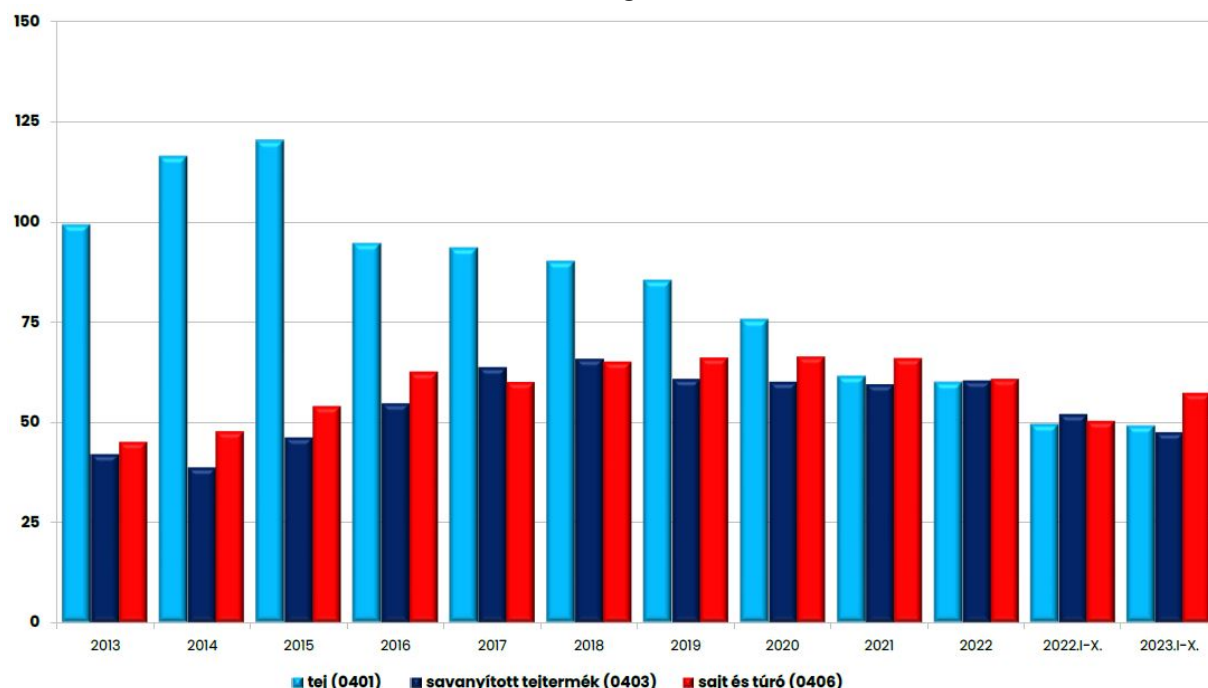
Tej import és a belföldi értékesítés (ezer tonna, millió liter; KSH, AKI)

A főbb tejtermékek közül a korábban az import vonatkozásában első helyezett nyers, illetve fogyasztói tej behozatalának elmúlt évben tapasztalt csökkenése 2023 első tíz hónapjának adatai alapján, ha kis mértékben is, de folytatódott: 1%-kal kevesebb mennyiség érkezett hazánkba 2023/2022 viszonylatában. Ugyanezen időszakban a magasabb feldolgozottságú termékeknél átrendeződés történt: a savanyított tejtermékek esetében 9%-kal csökkent, míg a sajt és túró kategóriában 14%-kal nőtt az import mennyisége előző évhez mérten.

Tejtermékek behozatala

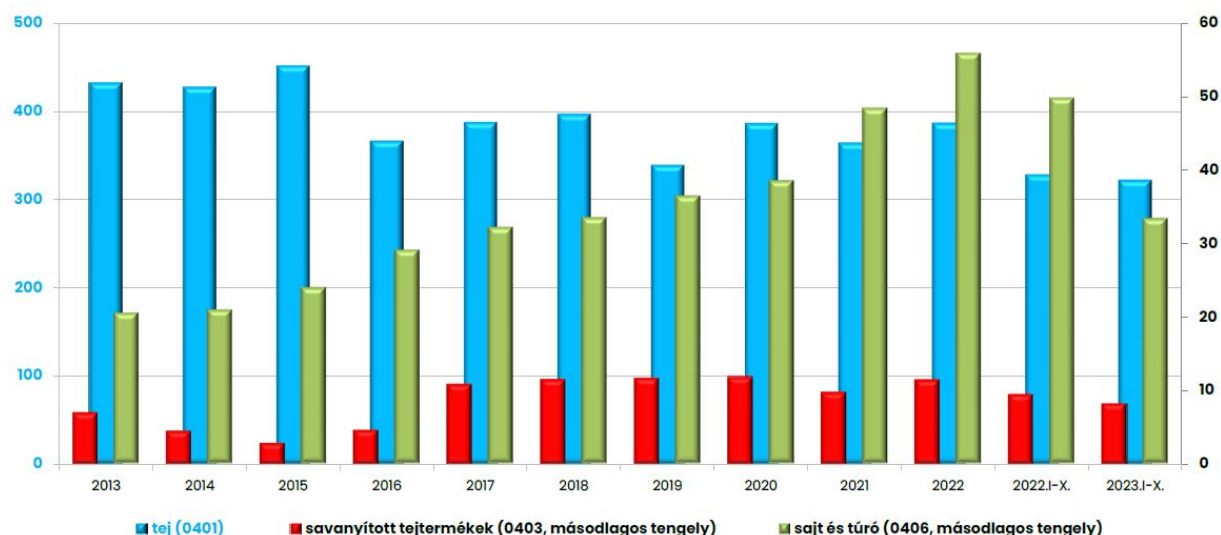
(millió kg, KSH)

Az export struktúránkat az elmúlt évben jellemző, a magasabb feldolgozottságú termékek kivitele irányába történő pozitív irányú elmozdulás 2023 első tíz hónapjának adatai alapján visszafordult. Habár a nyers- és fogyasztói tejexport mennyisége 2%-kal csökkent 2023/2022 viszonylatában, a magasabb feldolgozottságú termékek kivitele nagyobb mértékben csökkent: az egy évvel korábbi mennyiségekhez képest a sajt és túró exportja 33, a savanyított tejtermékeké pedig 13%-kal lett kevesebb.

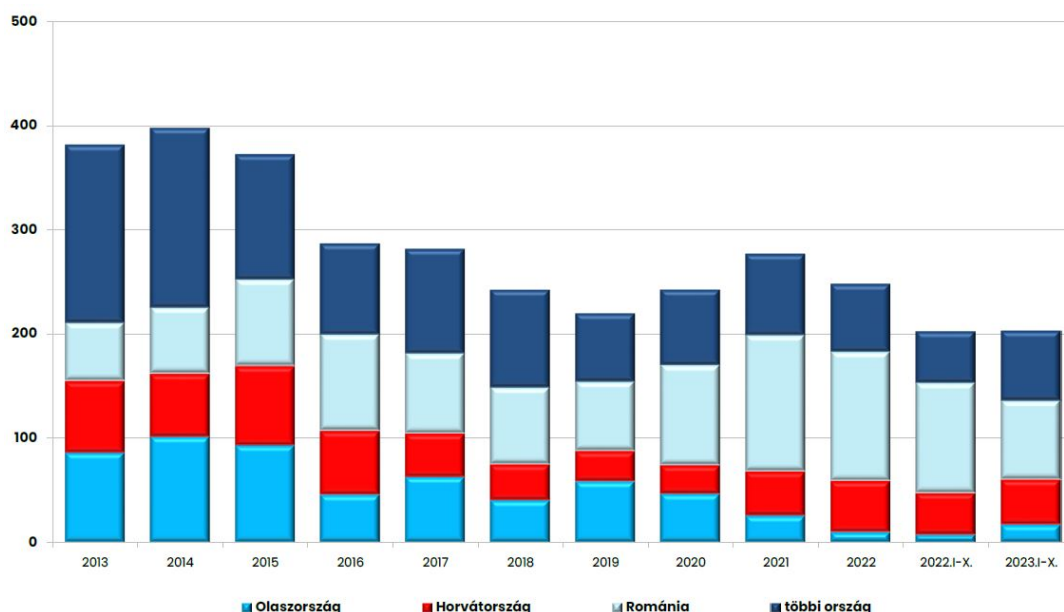
Tejtermékek kivitele

(millió kg, KSH)

Nyerstej kivitelünk 2023 első tíz hónapjában összességében gyakorlatilag nem változott előző évhez viszonyítottnak. A korábban jelentős célországoknak számító, de az elmúlt évben a teljes exportnak mindösszesen 4%-át kitevő olasz kivitel növekedésnek indult: az előző év azonos időszakában kivitt mennyiségnek közel két és félszerese került kiszállításra. Tovább nőtt (+8%) az elmúlt évben megerősödött horvátországi kivitel, míg 28%-kal esett vissza a Romániába irányuló export mennyisége. Mindeközben a többi célország (Bulgária, Lengyelország, Szlovákia, Szlovénia) felé irányuló nyerstej szállítás nagyobb mértékben, 36%-kal emelkedett. A romániai kivitel részaránya az összes exportból továbbra is a legmagasabb, de már csak 56%, míg a horvát kivitelé 32, az olasz exporté pedig 12%-ra emelkedett.

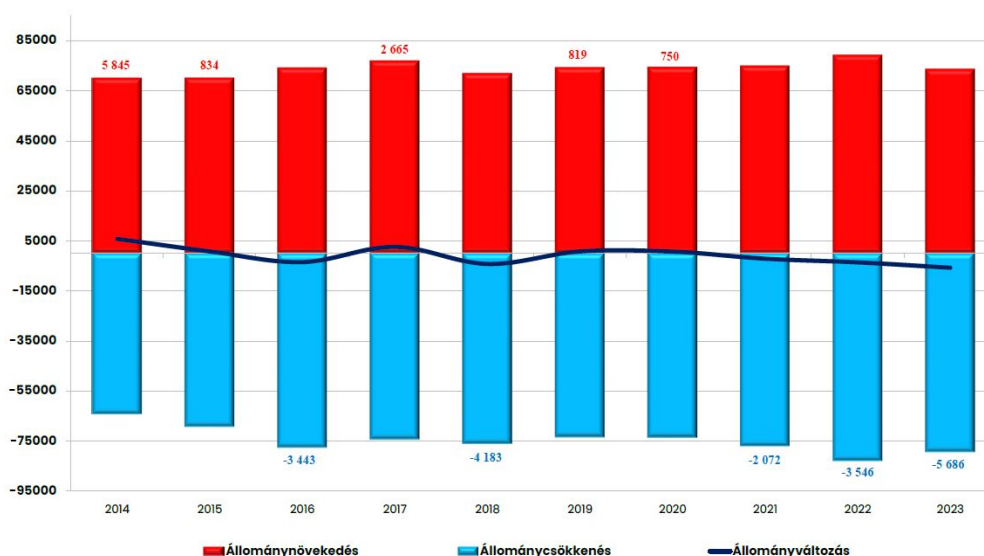
Nyerstej kivitelünk iránya
(ezer tonna, KSH)

TERMELÉSI ALAPOK

A tehénállomány 2022-ről 2023-ra 2%-ot csökkent, amely tendencia 2023. évben is folytatódott. Habár a tehénkivonások száma csökkent (-4%), jelentősen mérséklődött az üszővásárlások (-50%), valamint kisebb mértékben az állománypótlás szempontjából meghatározó üszőbeállítások (-3%) száma is. Mindez az állomány 3,3%-os csökkenését eredményezte 2023/2022. viszonylatában.

Állományváltozás I-XII. hó
(egyed, ÁT Kft.)

EU TEJPIACI HELYZET

Termelés

Az EU tejfelvásárlása 2023 novemberében – immár harmadik hónapja – az előző évi szint alatt alakult, a csökkenés már a 2%-ot is meghaladta.

Ezzel a január-novemberi időszak tekintetében összességében már csak 0,1%-os az emelkedés 2023/2022 viszonylatában. Erősödött a felvásárlás a január-novemberi időszakban a legnagyobb tejtermelő országban, Németországban (+1,7%), valamint Hollandiában (+1,2%) és Lengyelországban (+1,6%) is, míg Franciaországban (-2,9%), Olaszországban (-1,1%) és Írországban (-3,2%) továbbra is a csökkenés jellemző.

A főbb tejtermékek közül a 2023 első tíz hónapjára rendelkezésre álló adatok szerint egyedül a sovány tejpor (-4,7%) előállítás csökkent előző év azonos időszakához képest, míg a fogyasztói tej (+0,4%), a savanyított tejtermékek és a sajt (egyenként +1,7%), a tejszín (+2,7%), a vaj (+3,3%), a teljes tejpor (+4%), valamint a sűrített tej (+6,2%) termelése emelkedett.

Árak

Az EU 2023. novemberi súlyozott nyerstej átlagára az előző havi árhoz képest 2,4%-ot emelkedve 45,45 eurocent/kg-ra nőtt, amely ár 21%-kal alacsonyabb az egy évvel korábbi árnál. A tagállami becslések szerint 2023 decemberében a tejár további 1,5%-os emelkedéssel eléri a 46,14 eurocent/kg szintet.

Az organikus tehéntej átlagára (18 tagállam jelentése alapján) 2023 novemberében a legmagasabb Cipruson (103,7 ec/kg), Spanyolországban (62,9 ec/kg) és Bulgáriában (61,6 ec/kg), míg a legalacsonyabb Lettországban (35,4 ec/kg), Észtországban (42,1 ec/kg) és Romániában (42,3 ec/kg) volt. Két tagállamban (Lettország és Románia) az organikus nyerstej ára alacsonyabb az átlag nyerstej árnál, míg egy tagállamban (Észtország) megegyezik a két ár.

A főbb tejtermékek közül – a 2024. január 17-i adatok szerint – az előző egy hónap során valamennyi termék ára csökkent: a vajé 0,2%-kal 545 EUR/100kg-ra, a teljes tejporé 1%-kal 365

EUR/100kg-ra, a cheddar sajté 1,1%-kal 357 EUR/100kg-ra, a sovány tejpor ára pedig 1,8%-kal 256 EUR/100kg-ra.

A világpiacon – a 2024. január 7-i adatok alapján – a megelőző két hét alatt valamennyi főbb tejtermék ára emelkedett a cheddar és a sovány tejpor óceániai árának kivételével. A legnagyobb növekedés a vaj óceániai árában (+6,7%), míg a legnagyobb csökkenés a cheddar sajtnál (-1,5%) mutatkozott a két hét alatt. A vajnál és a teljes tejpornál Óceánia, a cheddarnál és a sovány tejpornál pedig az USA a legversenyképesebb exportőr.

Külkereskedelem

Az EU-27 exportja (az UK exportot is beleszámítva) 2023 első tíz hónapjában a sovány tejpor (+16%), a vaj (+14%), a teljes tejpor (+11%) és a sajtok (+3%) esetében is emelkedett. Az EU vaj exportja az USA (+11%), Szaúd-Arábia (+75%) és Kína (+23%) irányába nőtt, az első számú célpiac, az Egyesült Királyság (-17%) felé azonban csökkent.

Emelkedett a sajt export UK (+1%) felé, de csökkent az USA (-3%) és Japán (-13%) irányába. A sovány tejpor export szinte valamennyi célpiac irányába nőtt, így Algéria (+38%), Egyiptom (+24%) és Szaúd-Arábia (+68%) felé is, de Kína (-7%) irányába visszaesett. A teljes tejpor export UK (+15%) felé emelkedett, Omán irányába (-17%) csökkent, míg Algéria felé csaknem megnégyszereződött.

Világpiac

Új-Zéland tejtermelése 2023 novemberében (a 2023/24-es szezon hatodik hónapjában) 0,5%-kal mérséklődött, míg a teljes termelési szezon (2023. június – november) tekintetében 0,7%-os a csökkenés a 2022/23-as szezonhoz mérten. A tej ára 2023 novemberében 31,6 eurocent/kg-ra emelkedett.

Ausztrália 2023. novemberi tejtermelése (a 2023/24-es szezon ötödik hónapjában) 6%-kal magasabb az előző évi mennyiségnél, ezzel a teljes termelési szezon (2023. július – november) tekintetében 2%-os a növekedés a 2022/23-as szezonhoz képest.

Az Egyesült Királyság tejtermelése 2023 novemberében 2,5%-kal elmaradt az előző évi mennyiségtől, ezzel az első tizenegy hónap tekintetében csupán 0,1%-os a növekedés előző évhez mérten. Az USA tejtermelése 2023 novemberében 0,6%-kal csökkent, az első

tizenegy hónap vonatkozásában pedig 0,1%-kal emelkedett.

A nyerstej ára előző hónaphoz képest 1,9%-ot mérséklődve 44,23 eurocent/kg-ra csökkent novemberben.

(Forrás: Milk Market Observatory, Clai)

ISKOLATEJ PROGRAM

Az Agrárminisztérium az elmúlt év őszén intenzív egyeztetési folyamatot indított az érintett szakmai szervezetekkel az iskolaprogramok működésével kapcsolatban, többek között az iskolaprogramokhoz kapcsolódó kísérő, edukációs intézkedések, valamint a kiválasztási eljárásokhoz kapcsolódó határidők témakörében.

A határidők tekintetében a Terméktanács, korábbi javaslatát megismételve, kérte az eljárásban szereplő köztes határidők módosítását, hogy a szerződések tényleges megkötésére jelenleg rendelkezésre álló rendkívül rövid idő megnövelhető legyen. Ami a kísérő intézkedést

érinti, az iskolatej programban ez az intézkedés (a programot és a tejfogyasztást népszerűsítő kommunikáció támogatása) opcionális, jelenleg nem is működik.

A terméktanácsi – az érintett feldolgozókkal egyeztetett – álláspont szerint azonban amennyiben sikerül – az elmúlt évek költségvetésein felüli – olyan többletforrás találni, amely kizárólag a központi iskolatej edukációs program promóciójára fordítható, a Terméktanács természetesen maximálisan készen áll a konstrukció közös kialakításra és az együttműködésre.

FELDOLGOZÓ ÜZEMEK KOMPLEX FEJLESZTÉSÉNEK TÁMOGATÁSA

Január elején Kecskeméten került sor a „Feldolgozó üzemek komplex fejlesztésének támogatása” című pályázati felhíváshoz kapcsolódó első egyeztető megbeszélésre az Agrárminisztérium és a szakmai szervezetek képviselői között.

A még előkészítési szakaszban lévő pályázatban a takarmánygyártás, a nem élelmiszeripari célú mezőgazdasági termékek feldolgozása, az állateledel-, a kender-, a gyapjú-, a méz- illetve a trágyafeldolgozás lesz támogatható.

A főbb támogatható tevékenységek: a technológiához, az üzem működését szolgáló infrastruktúrához kapcsolódó épület, építmény építése, fejlesztése, korszerűsítése, új gépek és eszközök, technológiák vásárlása, meglévő gépek, eszközök korszerűsítése, valamint immateriális beruházások. Kidolgozás alatt van még a

biztosíték-mentes előlegfinanszírozás, a kamatköltségek elszámolhatósága és a kiválasztási kritériumok témaköre. Egy korábbi javaslat is megfontolásra kerül az élelmiszer üzemben keletkező hulladék/melléktermék feldolgozásával kapcsolatosan az ATEV elmúlt időszakban végrehajtott jelentős áremeléseik okán.

Továbbra is alapkövetelmény marad a három árajánlat bekérése, ahogy nem változik a 150 milliárd forintos keret sem, a megvalósítási időszakot azonban 36 hónapra növelték azzal, hogy a leendő kedvezményezett saját felelősségére a projekt megvalósítását megkezdheti a pályázati felhívás megjelenését követő napon is. Kizárásra kerülnek a pályázatból azok, akik a legutóbbi két hasonló élelmiszeripari pályázat esetében ugyan nyertek, de még nem kezdték meg a pályázatot, kivéve, ha visszaadják a korábbi megnyert pályázatot.

Az üzleti terv minősége lesz a döntő értékelési szempont, a terméktanácsi/termelői szervezeti/szakmaközi szervezeti tagsági igazolások, illetve egyéb tagság igazolások kapcsán ugyanakkor változtatás várható a sok fiktív tagsági igazolás okán: felmerült, hogy a támogatással megvalósult beruházás fenntartási kötelezettsége alatt kötelező legyen a szervezeti tagság.

A pályázati kiírás az előzetes tervek szerint március legvégén/április elején jelenhet meg, a kérelmek beadási időszaka pedig június első felében várható.

Forrás kimerülés esetén a pályázat felfüggesztése öt munkanappal korábban kerül bejelentésre.

ELEKTRONIKUS GAZDÁLKODÁSI NAPLÓ

A gazdálkodók adminisztratív kötelezettségeinek egyszerűsítése érdekében 2023. év elején indult el az elektronikus Gazdálkodási Napló (eGN), ami egy olyan új közigazgatási szolgáltatás, amelybe a Nébih az e-permetezési napló, Gazdálkodási Napló és nitrát adatlap rendszerekben található adatokat integrálja.

A 2023. év folyamán a Gazdálkodási Naplót elektronikusan és papír alapon is vezethették a gazdálkodók a támogatások igénylésének feltételeként. Amennyiben a gazdálkodó a papír alapú vezetés mellett döntött, a rögzített adatokat – az eredeti 2024. január 31-i határidőt meghosszabbítva – 2024. február 15-ig kell feltöltenie a Nébih eGN-felületére.

A 2023. évi tapasztalatokat értékelve, segítve a gazdálkodók alapos felkészülését a naprakész

vezetésre történő átállásra, az elektronikus Gazdálkodási Napló elektronikus úton történő vezetésével és feltöltésével kapcsolatban 2024-ben is a 2023. évi szabályok lesznek az irányadók, azaz az eGN-t – a permetezési napló kivételével – elegendő egyszer feltölteni.

Ez azt jelenti, hogy 2025. január 1-jétől kell naprakészen feltölteni az adatokat az elektronikus gazdálkodási naplóba, és a papír alapon vezetett 2024-es gazdálkodási naplókat legkésőbb 2025. január 31-ig fel kell töltenie a Nébih eGN felületére.

Részletes útmutató, videós segédlet és további tájékoztatás a <https://portal.nebih.gov.hu/egn> oldalon található.

(Forrás: Agrárminisztérium)

ORSZÁGOS KÉKNYELV-BETEGSÉG VIZSGÁLAT

Hollandiában 2023. szeptember elején kitört, majd országsszerte rendkívül gyorsan elterjedt a kéknyelv-járvány. Október elején, a korábban mentes státuszú tagállamok közül, Németország és Belgium is bejelentette a betegség holland határhoz közeli megjelenését.

A magyar állatállomány védelme, valamint a mentes státusz megőrzése érdekében a Nébih elrendelte a 2023. júliusától Magyarországra szállított szarvasmarhák vizsgálatát. Ez alapján öt tenyészetben összesen tizenöt holland

származású nem vakcinázott állatnál igazolódott, hogy korábban találkoztak már a vírussal, megfertőződtek és áthangolódtak.

Bár ezen szarvasmarhák fertőzésveszélyt nem jelentenek, de az eredmények mindenképp azt mutatják, hogy Magyarország kéknyelv-betegség mentességének megőrzése szempontjából kulcsfontosságú a megelőzés: a vírus terjesztésében szerepet játszó szúnyogok elleni védekezés, valamint a karantén előírások szigorú betartása.

A kényelv-betegség mentes státusz elvesztése kereskedelmi korlátozásokat jelenthet a fogékony kérődő állatok tekintetében.

A Nébih információi alapján a korlátozások bevezetése óta sem szarvasmarha, sem juh vagy

kecske szállítmány nem érkezett Magyarországra Hollandiából, valamint más tagállamok fertőzött területeiről.

(Forrás: Nébih)

VÍZ KERETIRÁNYELV

A 2023-ban induló új támogatási rendszer egyik új elvárása, hogy egyes termeléshez kötött támogatások feltételrendszerének összhangban kell lennie a víz keretirányelv célkitűzéseivel. Ennek megfelelően a hatóságok a 2024. évtől kezdődően célzott helyszíni ellenőrzések keretében vizsgálják a víz mennyiségi és minőségi védelmét garantáló előírások betartását a következő jogcímek vonatkozásában: cukorrépa-, rizs-, zöldségnövény-, ipari zöldségnövény-, extenzív és intenzív gyümölcsstermesztés, illetve a tejhasznú tehéntartás támogatása. A növénytermesztési jogcímek esetében a víz mennyiségi, míg a tejelő tehéntartás esetében a víz minőségi szempontú védelmére helyeződik a hangsúly.

A termeléshez kötött tejhasznú tehén jogcím ellenőrzési folyamatában a Magyar Államkincstár egyrészt a környezetvédelmi, talajvédelmi, vízvédelmi, illetve vízügyi hatóság saját hatáskörben elvégzett ellenőrzéseinek, másrészt a saját ellenőrzéseinek eredményeit használja fel az alábbiak vizsgálata során:

- A kérelmet benyújtó tejtermelő tevékenysége engedélyköteles-e? Amennyiben igen, akkor a termelő rendelkezik-e a szükséges engedéllyel?
- A helyszíni ellenőrzésen tapasztalható tények/körülmények alapján megállapítható-e az engedély(ek)ben foglaltaktól lényegesen eltérő és ezáltal a víz minőségére súlyos kockázatot jelentő gyakorlat?

Az ellenőrzések magában foglalják a helyszínen rendelkezésre álló dokumentumok, illetve trágyatárolási rendszerek fizikai vizsgálatát. Ha a vizsgált állattartó telepen/tenyészetben a víz minőségére súlyos kockázatot jelentő állapotokat tapasztal a helyszíni ellenőr, akkor azt szóveges megállapításban, illetve a helyszínen készült fotókkal köteles dokumentálni.

A Bizottság által elvárt többlet ellenőrzés tehát nem jelenti, hogy termeléshez kötött tejhasznú tehén támogatást csak engedély birtokában lehetne igényelni. Csupán annyit jelent, hogy a helyszíni ellenőrzésre kijelölt gazdálkodók vizsgálata során erre a szempontra is figyelmet kell fordítani. Amennyiben az ügyfél tejtermelő tevékenységét engedély nélkül jogosult folytatni, akkor az ellenőrzés során úgy kell tekinteni, hogy tevékenysége nem jelent súlyos kockázatot a víz minőségére.

A támogatásból való kizárásra csak akkor kerülhet sor, ha a vízminőséget veszélyeztető gyakorlat a termeléshez kötött közvetlen támogatással érintett állatok tartásával összefüggésben valósult meg, és ez a tevékenység súlyos kockázatot jelent a víz minőségére.

A részletes szabályokat a termeléshez kötött közvetlen támogatások igénybevételének szabályairól szóló 17/2023. (IV. 19.) AM rendelet 5-8. § tartalmazza.

(Forrás: Agrárminisztérium)

MAGYAR INNOVÁCIÓS NAGYDÍJ

A Magyar Innovációs Szövetség (MISZ) idén már 32. alkalommal hirdeti meg a Magyar Innovációs Nagydíj Pályázatot, melyre a nevezések 2024. február 5-ig nyújthatók be. A nagydíj mellett

további nyolc kategóriában díjaznak a jelentős innovációs teljesítményeket, egyebek között az AM Agrár Innovációs Díja is kiosztásra kerül.

A pályázatot a MISZ a Magyar Innovációs Alapítvány által, a Kulturális és Innovációs Minisztérium, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal főtámogatásával, valamint az Agrárminisztérium, az Energiaügyi Minisztérium, a Nemzetgazdasági Minisztérium és a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala támogatásával hirdeti meg.

A nagydíj célja, hogy elismerje a magyarországi innováció legkiemelkedőbb eredményeit, egyben lehetőséget adjon az innovatív termékek és technológiák megismerésére mind a gazdasági élet szereplői, mind a társadalom számára.

A pályázati felhívás elérhető a https://www.innovacio.hu/nagydij_felhivas.php oldalon.

AGRÁRSZEKTOR 2023

A Portfolio Csoport Agrárszektor Konferenciája 2023. november 29–30. között Siófokon került megrendezésre, ahol ez alkalommal külön fórumot kapott a tejágazat, amelynek résztvevői egytől-egyig a Tej Terméktanács működésében is részt vállaló szakemberek voltak.

A „Portfolio Tejgazdasági Fórum: Zuhanó tejárak, telepbezárások, csökkenő fogyasztás – A tejszektor jövője Magyarországon, válságkezelő intézkedések” című kerekasztal beszélgetésen részt vett Balázs Ildikó, az Auchan Magyarország Kft. vállalati kapcsolatok igazgatója, a Tej Terméktanács társelnöke, Harcz Zoltán, a Tej Terméktanács ügyvezető igazgatója, Gerbrant Redmer de Boer, a Sole-Mizo Zrt. igazgatósági tagja és a Tej Terméktanács elnökségi tagja, Sukola András, az Extra Tej Kft. cégvezetője és a Tej Terméktanács Győr-Moson-Sopron vármegyei küldöttje, valamint Mezőszentgyörgyi Dávid, a MATE intézetigazgatója és a Juh és Kecseke Ágazati Szakmaközi Szervezet (a Tej Terméktanács pártoló tagja) ügyvezető igazgatója.

A kecsketej, illetve kecske- és juhhús termékpályára kitekintés mellett a fórumon szó esett a változó fogyasztói szokásokról, a saját márkás termékek és a növényi alapú termékek iránti növekvő keresletről, valamint a kereskedői árversenyéről. Feldolgozói szemszögből a tejtermékek fogyasztásának jelentős visszaesése került terítékre, amellyel összhangban belföldi és export piaci veszteségek is érték az ipart, bár pozitívként a laktóz- és a cukormentes termék szortiment fejlődni tudott.

Termelői oldalról az elmúlt időszak nehézségei kerültek kiemelésre, valamint az első félév pozitívumai, mint a termelői túlélés záloga. A Tej Terméktanács ügyvezető igazgatója a közelmúlt és az aktuális piaci folyamatok ismertetése mellett kitért a tejágazat egészét érintő kihívásokra, úgymint a hazai termelés csökkenése, az import sajtok dömpingje, a növényi italok gyártóinak, forgalmazóinak félrevezető kommunikációja, marketingje.

NAK PODCAST

Műhús & műtej – tévhitek és ágazati kihívások címmel 2023 decemberében a NAK SZÓVETÉS podcast műsorába kapott meghívást Harcz Zoltán, a Tej Terméktanács ügyvezető igazgatója, hogy Gyórfy Balázs NAK elnökkel és Éder Tamással, a Magyar Húsiparosok Szövetségének elnökével beszélgessen a szintetikus élelmiszerekről és azok kockázatairól humánegészségügyi és gazdasági szempontból. A műsorban a műhús/műtej térnyerése kapcsán

különböző etikai, üzletpolitikai kérdések kerültek megtárgyalásra, illetve hogy mindez milyen hatással lehet a hazai hús- és tejágazatra. A beszélgetés résztvevői egyetértettek abban, hogy a legfontosabb a fogyasztói tévhitek megdöntése, a félrevezető/megtévesztő kommunikációval szembeni hiteles, független szakértőkkel alátámasztott fellépés, pontos tájékoztatás, edukáció.

A Tej Terméktanács havi rendszerességgel összeállított Jogszabályfigyelője ad tájékoztatást a teljes termékpályát lefedő nemzeti és uniós jogszabályokról és közleményekről, továbbá rendszeres része a RASFF, az EU tagországokban működő, az élelmiszerekre és a takarmányokra vonatkozó gyorsvészjelző rendszer tej termékpályára vonatkozó bejelentéseinek listája, valamint az FM Értesítő és a Magyar Szabványügyi Testület termékpályát érintő közleményeinek publikálása.

A 2023. november-december fontosabb jogszabályai a következők:

HAZAI JOGSZABÁLYOK

2023. évi XCIV. törvény egyes agrártárgyú törvények módosításáról

A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek vonatkozásában a beszállítókkal szemben alkalmazott tisztességtelen forgalmazói magatartás tilalmáról szóló 2009. évi XCV. törvény elsősorban jogtechnikai módosítása, illetve a tisztességtelen forgalmazói magatartások listájának bővítése az összehasonlító reklám alkalmazásával.

Az agrártermékek eredetvédelméről szóló 2022. évi LXVI. törvény módosítása az oltalom megszerzése iránti kérelem, a termékleírás módosítása, a jelölés, valamint a nyilvántartásba vétel vonatkozásában.

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény módosítása a FELIR vonatkozásában az Elektronikus Gazdálkodási Naplóba rögzített adatok feltüntetésével.

516/2023. (XI. 22.) Korm. rendelet a háborús élelmiszerár-infláció csökkentése érdekében szükséges intézkedésekről szóló 162/2023. (V. 5.) Korm. rendelet módosításáról

A kötelező kereskedelmi akciózás hatálya 2023. december 31-ről 2024. június 30-ra módosul.

674/2023. (XII. 29.) Korm. rendelete a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerrel, valamint a kötelező visszaváltási díjas rendszerrel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról

A visszaváltási díj megállapításának és alkalmazásának, valamint a visszaváltási díjas termék forgalmazásának részletes szabályairól szóló 450/2023. (X. 4.) Korm. rendelet pontosítása a tej és tejtartalmú italtermék fogalma tekintetében, továbbá a csatlakozási és szolgáltatási díj megfizetése alóli mentesítések bővítése.

1/2024. (I. 9.) Korm. rendelet az élelmiszer-infláció csökkentése érdekében szükséges intézkedésekről

Tájékoztatási kötelezettség meghatározása az előrecsomagolt termékek kiszerelési egységének – különösen kisebb tömegű vagy térfogatú – megváltozásáról.

61/2023. (XI. 20.) AM rendelet az élelmiszer-vállalkozások által működtetendő önellenőrzési rendszerre vonatkozó követelményekről szóló 28/2017. (V. 30.) FM rendelet módosításáról

Az élelmiszer-vállalkozások számára kötelezően előírt elektronikus önellenőrzési tervre vonatkozó szabályok megállapítása.

153/2023. (XII. 21.) AM rendelet a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanácsnál működő Közösségi Marketing Alapba történő befizetésről szóló piacszervezési intézkedés kiterjesztéséről

A Közösségi Marketing Alap fenntartási kötelezettségének újabb három évre, 2027. január elsejéig hatályos kiterjesztése.

188/2023. (XII. 27.) AM rendelet a szőlő- és borkortermelés részletes szabályairól szóló 26/2021. (VII. 29.) AM rendelet deregulációs szempontú módosításáról, valamint az orosz–ukrán konfliktus miatt gazdasági nehézségekkel küzdő agrárvállalkozások és élelmiszer-feldolgozó vállalkozások részére nyújtandó válságtámogatás igénybevételének általános feltételeiről szóló 25/2022. (VIII. 31.) AM rendelet módosításáról

A válságtámogatás maximális összegének megemlése elsődleges mezőgazdasági termelés esetén 250.000 euróról 280.000 euróra, elsődleges mezőgazdasági termék feldolgozás, illetve forgalmazás, valamint élelmiszer-feldolgozás esetén 2.000.000 euróról 2.250.000 euróra.

23/2023. (XI. 30.) EM rendelet a hulladékgazdálkodási intézményi résztevékenység ellátásával összefüggő díjak, a díjalkalmazási feltételek, valamint a díjmegfizetés rendjének 2024. évi megállapításáról

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos díjak, a kötelezően visszaváltási díjas termékekre vonatkozó csatlakozási- és szolgáltatási díjak, valamint a körforgásos termékekre vonatkozó kiterjesztett gyártói felelősségi díjak 2024. évi mértékeinek meghatározása.

22/2023. (XII. 5.) ÉKM rendelet az útdíj mértékéről és az útdíjköteles utakról szóló 25/2013. (V. 31.) NFM rendelet és a használati díj megfizetése ellenében használható autópályákról, autóutakról, főutakról és azok díjáról szóló 45/2020. (XI. 28.) ITM rendelet módosításáról

Az útdíjköteles gépjárművek környezetvédelmi besorolásának figyelembevételével meghatározott infrastruktúra díjak, valamint az útdíj részét képező külsőköltségszámítási díj mértékének meghatározása. A J5 díjkategóriába tartozó gépjárművek bekerülése a rendelet hatálya alá.

38/2023. (XII. 27.) GFM rendelet az Agrár Széchenyi Kártya Konstrukciók keretében nyújtott de minimis támogatásokról szóló 39/2011. (V. 18.) VM rendelet módosításáról

Az orosz–ukrán konfliktus miatt gazdasági nehézségekkel küzdő agrárvállalkozások és élelmiszer-feldolgozó vállalkozások részére nyújtandó válságtámogatás esetében a hitelszerződések hatályossá válására meghatározott határidő 2023. december 31-ről 2024. június 20-ra hosszabbodik.

74/2023. (XII. 29.) GFM rendelet az árfigyelő rendszerbe tartozó termékkategóriákról és termékekről szóló 11/2023. (VI. 22.) GFM rendelet módosításáról

Az árfigyelő rendszerbe tartozó termékkategóriák és termékek listája a tejtermékek vonatkozásában kiegészítésre került a laktózmentes termékekkel. Módosítás történt a kiszerelésekre vonatkozó megkövetésekben a 2,8 és 1,5% pasztörözött ESL tej, a 20 és 12% tejföl, a natúr joghurt és a kefir esetében, amely utóbbi termékkörbe bekerült a kaukázusi kefir is. Bekerültek az árfigyelő rendszerbe a növényi italok, illetve a vegaföl (növényi „tejföl”).

KÖZLEMÉNYEK

A KAP Nemzeti Irányító Hatóság 7/2023. sz. közleménye az átmeneti nemzeti tejtámogatás forintban megállapított 2023. évi keretösszegéről és a bázisjogosultságokként kifizethető maximális összeg mértékéről

Az átmeneti nemzeti tejtámogatás 2023. évi keretösszege 8.204.479.630 Ft, a bázisjogosultságokként kifizethető maximális fajlagos összeg 5 Ft.

Szigorodnak az antibiotikumok felírásának követelményei az élelmiszer-termelő állatok esetében

A Nébih felhívja az élelmiszer-termelő állatokat kezelő állatorvosok figyelmét, hogy a vonatkozó rendelet értelmében 2024. január 1-től élelmiszer-termelő állatok számára antibiotikumot kizárólag hatósági engedéllyel rendelkező állatorvos írhat fel.

EU JOGSZABÁLYOK

2728/2023/EU Bizottsági Végrehajtási Rendelet az oltalom alatt álló eredetmegjelölés termékleírását érintő nem kisebb jelentőségű módosítás jóváhagyásáról („Pecorino Crotonese”)

Az Európai Bizottság a „Pecorino Crotonese” oltalom alatt álló eredetmegjelöléshez kapcsolódó termékleírásnak az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzétett módosítását jóváhagyja.

VP PÁLYÁZATOK

EMVA Irányító Hatóság közlemény

Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás (VP3-17.1.1-16)

A 2023. támogatási évre rendelkezésre álló forrás figyelembevételével a támogatás intenzitása:

„A” típusú szerződések: 65%, „B” típusú szerződések: 40%, „C” típusú szerződések: 40%.

Módosítás

Általános Szerződési Feltételek a 2021–2027 programozási időszakban

A módosítás pontosításokat tartalmaz a szállítói előleg visszakövetelésével, az egyoldalú szerződésmódosítással és a kommunikációs tevékenységek nem megfelelő teljesítésének jogkövetkezményével kapcsolatban.

Krizisbiztosítási rendszer működésének támogatása (VP3-17.3.1-21)

Kiegészítésre került a 3.4.1.1 Műszaki és szakmai elvárások fejezet, 3. A közvetett kedvezményezett mezőgazdasági termelőre vonatkozó támogathatósági feltételek pontja az adatszolgáltatások folyamatos és teljeskörű teljesítésének kötelezettségével.

Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (VP4-10.1.1-15.)

A 3.4.1.1. / XII. Jogkövetkezmények érvényesítésének szabályai fejezet módosulása szerint a hatodik év vonatkozásában megállapított meg nem felelések, illetve visszavonási kérelmek alapján keletkezett visszakövetelések nem érintik az első 5 év kifizetéseit.

Az állattenyésztési ágazat fejlesztése – trágyatárolók építése (VP5-4.1.1.6-15)

A módosítás értelmében a 2024. évre vonatkozó, papír alapon vezetett gazdálkodási naplót legkésőbb 2025. január 31-ig a NÉBIH elektronikus gazdálkodási napló (eGN) felületén kell rögzíteni és benyújtani. Pontosításra került még a felhívás Ügyfélszolgálat elérhetősége pontja, továbbá a Támogatói Okirat minta is módosult.

A tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás (VP3- 14.1.1-23)

A módosítás értelmében a 2024. évre vonatkozó, papír alapon vezetett gazdálkodási naplót legkésőbb 2025. január 31-ig a NÉBIH elektronikus gazdálkodási napló (eGN) felületén kell rögzíteni és benyújtani. Pontosításra került még a felhívás Ügyfélszolgálat elérhetősége pontja, továbbá a Támogatói Okirat minta is módosult.

Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása – 2018. (VP4-11.1.-11.2.-18)

A módosítás érinti a 3.4.1.1 /VIII. A kötelezettségvállalás területére vonatkozó visszavonás szabályai fejezetet (a teljes támogatási kérelem visszavonását elektronikusan kell benyújtani az Államkincstárhoz 2023. december 31-ig), valamint a 10. számú mellékletben beemelésre került a 2024. évre vonatkozó gazdálkodási napló (eGN) elektronikus feltöltése és beküldése és a tápanyag-gazdálkodási terv benyújtási ideje (2025. január 31.)

Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása – 2015. (VP-4-11.1.-11.2.-15.)

A felhívás 3.4.1.1. / XI. Jogkövetkezmények érvényesítésének szabályai fejezet módosítása szerint a hatodik év vonatkozásában megállapított meg nem felelések, illetve visszavonási kérelmek alapján keletkezett visszakövetelések nem érintik az első 5 év kifizetéseit.

Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása – 2021. (VP4-11.1.1.-11.2.1.-21)

A támogatást igénylő köteles a teljes 2024. évre vonatkozóan a 13/2023. (IV. 19.) AM rendelet szerinti gazdálkodási naplót a NÉBIH honlapján elérhető elektronikus Gazdálkodási Naplóban (e-GN) rögzíteni és benyújtani 2025. január 31-ig. Pontosítás történt továbbá a Visszavonási kérelem benyújtása fejezetben.

Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (VP4-10.1.1-21)

A módosulás érinti az ügyfélszolgálatok elérhetősége, a Gazdálkodási naplóval kapcsolatos kötelezettségek (elektronikus Gazdálkodási Napló rögzítése és benyújtása), valamint a Szántó/ Növényvédőszer hatóanyagok fejezeteket.

KKV kapacitásbővítő támogatás (GINOP Plusz-3.2.4.-23)

A módosítás a továbbadott támogatás megítélésére vonatkozó feltételeket illetően tartalmaz módosításokat, a támogatási döntés meghozatala az egy benyújtási szakaszban beérkezett kérelmek jogosultsági ellenőrzését követő szakmai értékelés szerinti pontozás rangsora szerint történik meg.

MÁR AZ ÁLLATTENYÉSZTŐK IS MEGISMERHETIK ÜVEGHÁZHATÁSÚ GÁZ KIBOCSÁTÁSUKAT

ÚJ FUNKCIÓVAL BŐVÜL A K&H AGRÁR CO₂ KALKULÁTOR

Az üvegházhatású gázok (ÜHG) globális kibocsátásának közel hetedéért az állattenyésztés felelős, amely főként az emésztésből eredő gázokból, a trágyakezelésből, a takarmánytermésből és az energiafogyasztásból ered. A mezőgazdaság fenntartható működésének egyik alapja az ÜHG csökkentése, ehhez azonban ismerni kell az adott gazdaság kibocsátását. A K&H – a Euromoney által „Az év fenntarthatósági bankja Magyarország 2023” díjazottja – ezért kibővítette az Agrárközgazdasági Intézettel közösen létrehozott K&H agrár CO₂ kalkulátort, amely megmutatja, hogy mekkora karbonlábnyoma van az adott állattenyésztő gazdaságnak, így erősítve tudatosságukat és segítve a zöld gazdaságra való átállást.

A KSH GSZÖ 2023-as felmérésének előzetes adatai szerint Magyarországon az összes mezőgazdasági vállalkozásokon belül az állattenyésztők aránya mindössze 14 százalékot tesz ki. „A K&H agrár hitelportfólión belül az állattenyésztés aránya az országos átlagnál jóval magasabb, 43 százalék. Erősen kötődünk tehát az állattenyésztéshez, így közelről látjuk és értjük az ezen cégeket érintő kihívásokat és lehetőségeket, amelyek közül az egyik legfontosabb a zöld gazdálkodás megvalósítása. Hiszen a fenntarthatóság ma már nem csak szabályozói és fogyasztói elvárás, de a magas energiaköltségek miatt a hatékony működés kulcsa is. A Euromoney által „Az év fenntarthatósági bankja Magyarország 2023” díjazottjaként ezért tudásunkat gyakorlatorientáltan kívánjuk átadni partnereinknek és ügyfeleinknek egyaránt” – mondta el **Demeter Zoltán, a K&H, Az év legjobb digitális bankja, Agrárüzletágának vezetője.**

Mennyi az annyi?

Az Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Világszervezet (FAO) 2013-as, legszélesebb körben alkalmazott becslése szerint az állattenyésztés felelős az ÜHG globális kibocsátásának 14,5 százalékáért. Ennek legnagyobb részét a metán teszi ki (44%), míg a fennmaradó rész szinte egyenlő arányban oszlik meg dinitrogén-oxid és szén-dioxid között (29% és 27%). „Ahhoz, hogy csökkenteni lehessen egy adott gazdaság karbonlábnyomát, első lépésként a pontos számokkal kell tisztában lenni. Tapasztalataink szerint ez az adatalapú megközelítés még hiányzik a hazai gyakorlatból, ezért kibővítettük az ingyenesen elérhető, Agrárközgazdasági Intézet által fejlesztett és hitelesített [K&H agrár CO₂ kalkulátort](#), hogy az állattenyésztőknek is egy jó kiindulási alapot tudjunk biztosítani a számszerűsítéshez – hangsúlyozta Demeter Zoltán.

Az állattenyésztés ÜHG kibocsátásának nagy része négy fő kategóriába sorolható: emésztés, trágyakezelés, takarmánytermelés és energiafogyasztás. „A kulcs az alkalmazkodáson van, illetve, hogy a pontos számok ismeretében már célzottan el lehet indulni a csökkentés útján. Ebben segíthet például a takarmányozási oldalról a nyersfehérje bevitel optimalizálása, a szervesztrágya, hígtrágya-tárolók befedése, esetleg a trágya biogázüzemben történő hasznosítása. Emellett pedig a megfelelő genetika megválasztása, illetve az erre irányuló K+F tevékenység is nagymértékben hozzájárulhat az állattenyésztés ÜHG kibocsátásának csökkentéséhez” – tette hozzá a szakértő.

A K&H agrár CO₂ kalkulátor az alábbi oldalon elérhető: <https://www.kh.hu/vallalat/agrar-co2-kalkulator>

ENZIMATIKUS TAKARMÁNYOZÁSI

PROGRAM ÉS TERMÉKEK

A VITAFORT ZRT. PORTFÓLIÓJÁBAN

A genetikai előrehaladás kapcsán jelentkező teljesítménynövekedés egyre koncentráltabb, a tehenek igényeinek mind jobban megfelelő takarmányadagok megalkotását követeli meg a szakemberektől, ugyanakkor a gazdaságos termelés mellett a környezetvédelmi szempontokra is fokozottan ügyelnünk kell. A koncentráltság növelése csak a takarmányhasznosulás egyidejű javulásával eredményezhet nyereséges termelést, ami mellett, hogy segíti a genetikai potenciál által meghatározott teljesítmény elérését, akár bizonyos táplálóanyagok csökkentését is lehetővé teszi a takarmányban. Emellett, a nem hasznosuló táplálóanyagok környezetbe történő kiválasztásának mérséklésével a környezetterhelés is csökkenthető.

A takarmányhasznosulás javítása enzimatikus hatással bíró kiegészítő takarmányokkal

Az enzimatikus hatással rendelkező kiegészítő takarmányok változó mennyiségben tartalmaznak enzimeket. A különböző aktivitással rendelkező enzimek bizonyos mikroorganizmusok (gombák és baktériumok) fermentációs tevékenysége során, azok anyagcsere termékeiként jönnek létre. Az előállított fermentációs terméket változatlan formában fel lehet használni,

de tovább tisztítva a különböző aktivitással rendelkező enzimek is kinyerhetőek belőle.

A tisztítatlan enzimek (fermentációs kivonatok) hatásmechanizmusa jelentősen eltér a tisztított enzimekéétől. A tisztított enzimek az endogén enzimekhez hasonlóan segíthetik az egyes takarmánykomponensek lebomlását, ezzel elősegítve az emésztést és a felszívódást. A nem tisztított enzimek hatásmechanizmusa a bendőben működő endogén enzimekkel fennálló szinergizmuson alapul. Az egyik legvalószínűbb hipotézis az, hogy a tisztítatlan formában bejuttatott enzimek javítják a bendőmikrobák (pl. a cellulózbontó baktériumok) kapcsolódását szubsztrátjaikhoz és ezzel növelik kolonizációs képességüket. Az adagban lévő tápanyagok (cukrok, aminosavak stb.) ezért gyorsabban és nagyobb mennyiségben szabadulnak fel, ami serkenti a bendő mikroflóráját. Ha a baktériumok száma megnő, akkor több enzim termelődik a bendőben és ezáltal javul a tehenek által elfogyasztott takarmány szárazanyagának emészthetősége (Newbold, 1995).

A tisztított enzimek és a fermentációs kivonatok közötti legfontosabb különbségeket az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Tulajdonságok	Tisztított enzimek	Fermentációs kivonatok
Enzimek	Deklarált aktivitás, 1-2 enzim (amiláz, proteáz, celluláz, xilanáz, glükánáz, stb.), kevés mellék aktivitással.	Sok enzim, kombinált aktivitás sok mellék aktivitással (szélesebb hatásspektrum).
Aktivitás	Meghatározott aktivitás: units/g (mennyi enzim található 1 g termékben, ami 1 μ mol glükóz felszabadítására képes 1 perc alatt.	Gyakorlati tapasztalatokon nyugvó mátrix értékek.
Mennyiség	Kevés enzim, relatíve nagy mennyiségben.	Sok enzim, relatíve kis mennyiségben.
Stabilitás	Érzékenyebbek a bendőben lévő körülményekre (pH, hőmérséklet, enzimek, stb.) (Beuchemin és mtsai, 2003; Vicini és mtsai, 2003).	A bendőfolyadékhoz sokkal inkább hasonló összetétel.
Összetétel	Szinte kizárólag enzim vagy enzimek.	Az enzimek mellett egyéb fermentációs termékek: aminosavak, nukleinsavak, vitaminok, stb. („élesztő-effektus”).

Eazystim a Vitafort Zrt. enzimatikus takarmányozási programjában

A Vitafort Zrt enzimatikus takarmányozási programjának meghatározó eleme, az Eazystim (Gyártó: JEFO Nutrition Inc., Kanada, Magyarországi forgalmazó: Adexgo Kft) három mikroorganizmus (Aspergillus oryzae, Trichoderma viride, Bacillus subtilis) fermentációs kivonatát tartalmazza, amelyek a bendő mikroflórájával kialakított szinergizmusuknak köszönhetően növelik a takarmányokban található keményítő, fehérje és rost lebonthatóságát, illetve emészthetőségét.

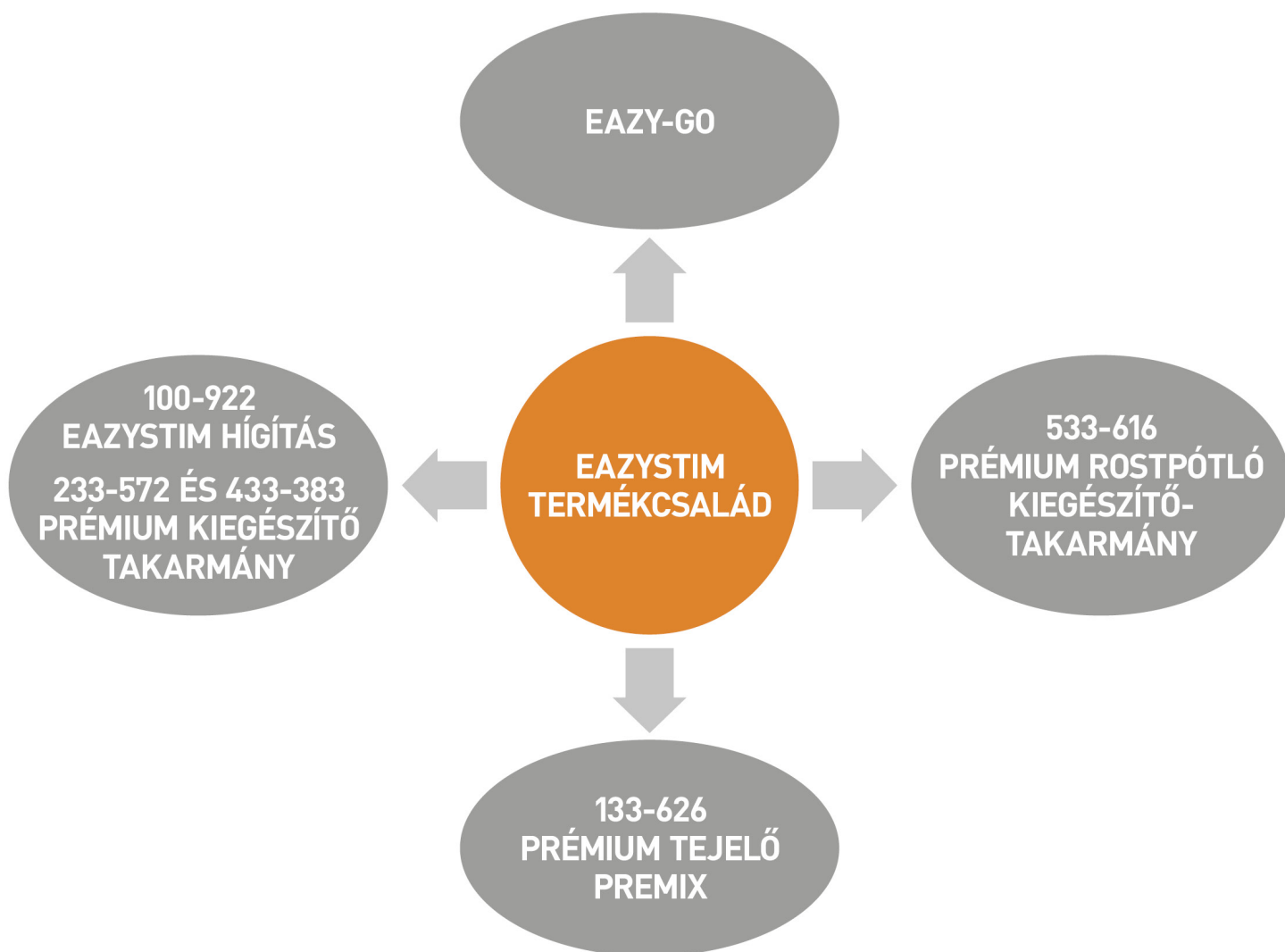
• Az Eazystim-ben található enzimtípusok és azok aktivitása:

- α -amiláz típusú aktivitás (Aspergillus oryzae)
- proteáz típusú aktivitás (Bacillus subtilis)
- celluláz típusú aktivitás (Trichoderma viride)

• Az Eazystim etetésével szerzett tapasztalatok tejelő és húshasznú állományokban:

- Javul a tejtermelés
- Nő a tejjel megtermelt fehérje, illetve zsír mennyisége
- Csökken a tej szomatikus sejtszáma
- Nyári hőstressz esetén lassabb és kisebb mértékű a tejtermelés csökkenés
- Nő a napi testtömeg gyarapodás
- Javul a fajlagos takarmányértékesítés
- Csökken a hízalási idő
- Javul a színhús kihozatal és ezáltal a vágóállatok minősítése

A Vitafort Zrt. Eazystim termékcsaládját széles körben sikerrel alkalmazzuk partnereinknél.

Az Eazystimet tartalmazó termékek alkalmazásának előnye, hogy javítják a táplálóanyagok hasznosulását, meghatározott keretek között lehetőséget adnak a napi takarmányadag (TMR) abrak részarányának csökkentésére, ezen kívül a korszerű, robotizált fejésrendszerekben használt takarmányadagokra (PMR) is könnyen adaptálhatóak.

Czakó Péter
üzletágvezető, szarvasmarha szakspecialista
Vitafort Zrt.

